

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΩΣ 'ΑΦΑΝΗΣ' ΕΤΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Δρ. Τίνα Ορφανίδου

Βιοφυσικός

Διευθύνουσα Σύμβουλος της Κ&Ο Συμβουλευτικές Υπηρεσίες ΑΕ

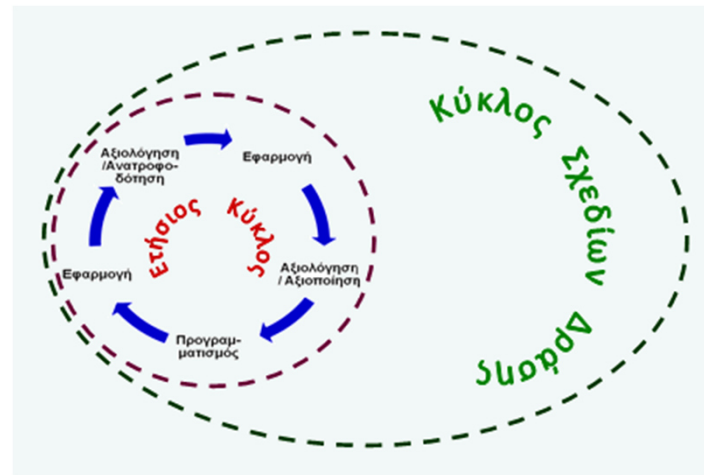
Πρόεδρος ΔΣ ΕΛΕΣΜΑ

ΓΓ της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης

1. Η αξιολόγηση είναι ένα από τα σημαντικότερα **εργαλεία** του σχεδιασμού πολιτικών για τη διασφάλιση του επιδιωκόμενου αποτελέσματος.
2. Η αξιολόγηση αποτελεί ένα μέσο για τη **βελτίωση της ποιότητας**, της διάρθρωσής και της εφαρμογής τους, με αντικείμενο τον εντοπισμό των σημείων που ενδεχομένως χρειάζονται **αναπροσανατολισμό**, προκειμένου να εξασφαλισθεί η επίτευξη των αρχικών στόχων.
3. Η αξιολόγηση σχετίζεται με την **περιοδική** διαδικασία συγκέντρωσης, κωδικοποίησης, ανάλυσης και αποτίμησης **στοιχείων και δεδομένων**, με συγκεκριμένο, σαφώς καθορισμένο, μεθοδολογικό πλαίσιο, ώστε να προσδιορίζεται:
 - *αν ο σχεδιασμός υλοποιείται σύμφωνα με τις αρχικές προβλέψεις,*
 - *ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων και*
 - *ποια είναι τα αναμενόμενα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις από την υλοποίησή του.*

5. Η αξιολόγηση αποτελεί μέσο για τον εντοπισμό των **βέλτιστων πρακτικών** και την ενσωμάτωσή τους σε νέες ή παρεμφερείς πολιτικές.
6. Η αξιολόγηση επί της ουσίας αποτελεί μέρος μιας διαδικασίας **ΣΑΕ** (Σύστημα Αυτομάτου Ελέγχου).

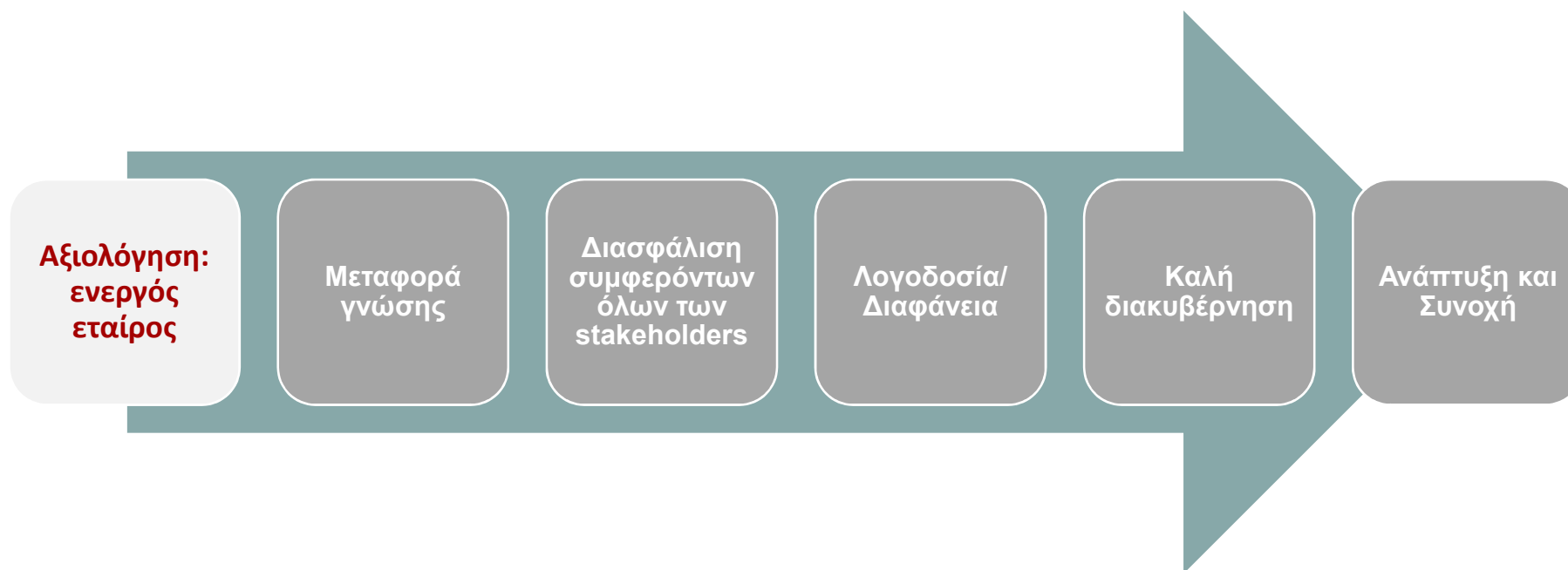
Κύκλος αξιολόγησης

6. Βασικός στόχος της αξιολόγησης είναι να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων, τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την **αποτελεσματικότητα** και την **αποδοτικότητα** του σχεδιασμού
7. Βασική συνιστώσα της αξιολόγησης είναι η συνεισφορά με αξιόπιστα, αντικειμενικά και τεκμηριωμένα δεδομένα και στη διαδικασία του **προγραμματισμού**.

1. Διαπιστώνεται **θεσμοθέτηση** της αξιολόγησης στην πολιτική και την επιχειρησιακή πρακτική σε αρκετές χώρες (πολιτική και πολιτικές)
2. Έχει διαμορφωθεί σταδιακά (σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό) **ολοκληρωμένη** κουλτούρα αξιολόγησης σε πλήθος χωρών
3. Αναγνωρίζεται η αξιολόγηση ως **θεμελιώδες συστατικό** του σχεδιασμού των δημόσιων πολιτικών και αναπόσπαστος εταίρος στον προγραμματισμό και απολογισμό τους
4. Διαπιστώνεται ανάγκη για **συστημικές** προσεγγίσεις αξιολόγησης: σύνθετα προβλήματα ανάπτυξης απαιτούν νέους τρόπους επίλυσης
5. Αναπτύσσονται και εφαρμόζονται **έγκυρες και επιστημονικά άρτιες μεθοδολογίες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις** αξιολόγησης

Αξιολόγηση και Διακυβέρνηση

Σχεδιασμός, παρακολούθηση και αναθεώρηση δημόσιων πολιτικών

Συνάφεια, καταλληλότητα, αποτελεσματικότητα-αποδοτικότητα, βιωσιμότητα, επίπτωση

Τι συμβαίνει γενικά με την αξιολόγηση στη χώρα;

1. **Αρνητικά φορτισμένη λέξη**
2. **Έλλειψη κουλτούρας** για την αναγνώριση της αξιολόγησης ως βασικού εταίρου της διακυβέρνησης
3. Αντιμέτωπιση ως **αναγκαίο κακό** (επιβολή). «Φόβος» για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης. Τάση να προσωποποιείται το κακό αποτέλεσμα.
4. Αντιμέτωπιση της αξιολόγησης ως **ad hoc κανονιστικής απαίτησης** (*μνημόνια, κανονισμοί ΕΕ, κλπ.*)
5. Έμφαση στην αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, παρεμβάσεων και έργων (αποτελεσματικότητα/αποδοτικότητα). Νέα τάση: αξιολόγηση **επιπτώσεων**, αλλά πως;
6. Εφαρμογή **εμπειρικών** προσεγγίσεων αξιολόγησης και μη επαρκής γνώση και εφαρμογή της **συνδυασμένης** χρήσης τεχνικών και εργαλείων
7. **Έλλειψη μηχανισμών και εργαλείων** παρακολούθησης αποτελεσμάτων /επιπτώσεων και υπόβαθρου ποσοτικοποίησης τους (δείκτες)
8. **Κόστος vs Ποιότητας Αξιολόγησης.**

1. Η αξιολόγηση δεν 'προσκαλείται' ως **εταίρος** στη διακυβέρνηση
2. Ελάχιστες φορές, η αξιολόγηση συμμετέχει ώστε να αξιοποιηθούν οι εκροές της και να υποστηριχθεί:
 - τεκμηριωμένα η λήψη απόφασης
 - ο σχεδιασμός και η αναθεώρηση δημόσιων πολιτικών
 - η οργανωτική απόδοση φορέα ή και η εσωτερική του διακυβέρνηση σε συνεχή, συστηματική βάση
3. Η αξιολόγηση που ζητείται είναι κυρίως **διαχειριστική**

Αξιολόγηση της
διαχείρισης

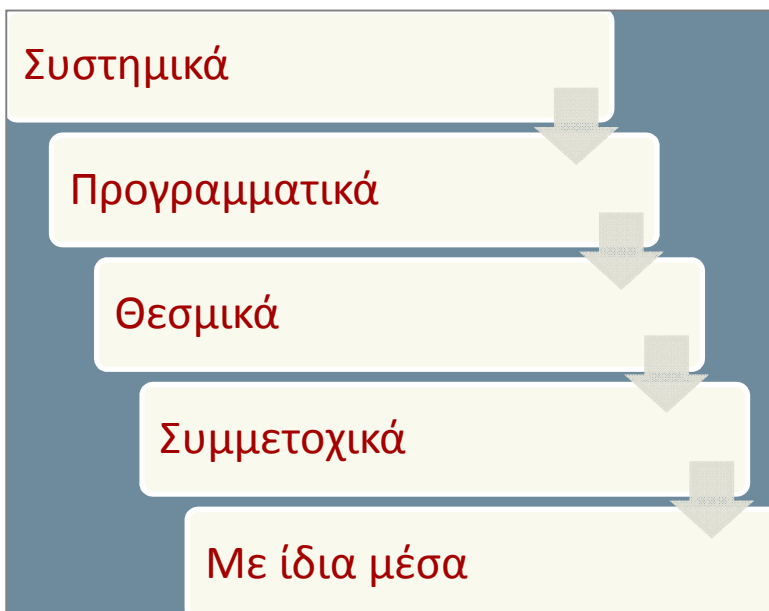
Αξιολόγηση της
μάθησης

1. Η αξιολόγηση, στο σύστημα της διακυβέρνησης, αφορά σε:

- Επίπεδο δημόσιας πολιτικής (ad hoc?)
- Συστημικά (ad hoc?)
- Προγραμματικά/Παρεμβάσεων /Εργων (κανονιστικές απαιτήσεις της ΕΕ για συγχρηματοδότηση)
- Συμμετοχικά/ Με ίδια μέσα (ανεπαρκώς)

Η αξιολόγηση εμπλέκει και εφαρμόζει συνδυασμένες διεπιστημονικές και στρωματοποιημένες πρακτικές

Συμβολή στην καλή διακυβέρνηση: Πως;

- Συμβολή στον **εκσυγχρονισμό** της προσέγγισης για τη χάραξη και την εφαρμογή δημόσιων πολιτικών
- Εντοπισμός καλών και κακών πρακτικών, μέσων και μηχανισμών – **Καταλληλότητα και αξία**
- Απόδειξη στην πράξη της "**ανεξαρτησίας**" της διακυβέρνησης
- Συνδιαμόρφωση **μηχανισμών ανάδρασης** που τροφοδοτούν τη λήψη απόφασης
- Ενδυνάμωση μέσω της χρήσης αποδεικτικών στοιχείων (evidence based). Παροχή **τεκμηρίωσης** για λήψη κατάλληλων αποφάσεων
- Παροχή **φωνής ή βήματος** για άτομα και ομάδες που δεν έχουν ισχύ
- Έλεγχος του τρόπου δαπάνης των χρημάτων των φορολογουμένων-**Λογοδοσία-Διαφάνεια-Αποτελεσματικότητα-Παραγωγικότητα**

Τι ισχύει σήμερα στη χώρα;

1. **Κατακερματισμός**, αλληλεπικαλύψεις και αποσπασματικές προσπάθειες για την ενσωμάτωση της αξιολόγησης ως **οριζόντια** συνιστώσα στη δημόσια πολιτική
2. **Απουσία 'ιδιοκτησίας'** για τον προγραμματισμό και το συντονισμό πολιτικών αξιολόγησης σε εθνικό, περιφερειακό ή κλαδικό επίπεδο
3. **'Ασαφείς'** διαδικασίες ροής δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης στους φορείς λήψης απόφασης
4. Περιορισμένη ή/και **'τυπική'** εφαρμογή ακόμη και όπου προβλέπεται θεσμικά ή κανονιστικά
5. Περιορισμένη (?) **αξιοποίηση** των αποτελεσμάτων / συστάσεων της αξιολόγησης στη χάραξη πολιτικής
6. Έλλειψη κατανόησης και αποδοχής των **πλεονεκτημάτων** της αξιολόγησης στο επίπεδο των δημόσιων πολιτικών

7. Αδυναμία στην επιχειρησιακή ικανότητα του δημόσιου τομέα να **συντονίζει και να εποπτεύει** την αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών
8. Εστίαση στο πως σχεδιάζεται και υλοποιείται η αξιολόγηση, ως κανονιστική απαίτηση (Θεσμοί, ΕΕ, κλπ). Εστίαση στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα: **βιωσιμότητα, επίπτωση?**
9. Έλλειψη κουλτούρας και γνώσης εφαρμογής **συνδυασμένων μεθοδολογιών** αξιολόγησης στη χάραξη της δημόσιας πολιτικής (νόμοι, κανονισμοί, στρατηγικές, σχέδια δράσης, διαδικασίες κ.λπ.) (από όσους παραγγέλνουν την αξιολόγηση, την εκπονούν ή κάνουν χρήση των συμπερασμάτων και προτάσεων)
10. Έλλειψη **σαφήνειας** σχετικά με τις έννοιες των εκθέσεων αναφοράς και πεπραγμένων, των αποτιμήσεων και των αξιολογήσεων
11. Κατακερματισμός των πηγών άντλησης δεδομένων/ **Αξιοπιστία, εύρος και πληρότητα δεδομένων** (?) για την υποστήριξη της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών

Τι μπορεί να γίνει;

1. Θέσπιση **ολοκληρωμένου ρυθμιστικού πλαισίου** για την ενσωμάτωση της αξιολόγησης στο σύνολο της δημόσιας πολιτικής (προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή)
2. Ενίσχυση ενός αποτελεσματικού και αποτελεσματικού συστήματος διακυβέρνησης με ενεργό εταίρο την αξιολόγηση: **όργανα, ρόλοι, διαδικασίες, ροές**, κλπ
3. Καθορισμός αρμοδιότητας στο ανώτατο επίπεδο για την **ανάπτυξη και την παρακολούθηση ενός εθνικού σχεδίου αξιολόγησης πολιτικών**
4. Δημιουργία πλαισίου για τη θεσμοθέτηση της **αξιοποίησης** των αποτελεσμάτων αξιολόγησης (ροές και follow up)
5. Διασφάλιση και ενθάρρυνση της **συμμετοχής** όλων των σχετικών φορέων στη διαδικασία αξιολόγησης-Ενίσχυση της **επιχειρησιακής ικανότητας** και της **διεπιστημονικής προσέγγισης**
6. A priori συντονισμός μεταξύ της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας και της διοικητικής (δημόσιας) εμπειρίας και ενίσχυση της **πολυεπίπεδης συνεργασίας** με επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς με την απαιτούμενη τεχνογνωσία
7. **Διάδοση** των αποτελεσμάτων αξιολόγησης σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και στο ευρύ κοινό.

Εν τέλει...

...προώθηση της αξιολόγησης ως βέλτιστης
'κοινωνικής' πρακτικής και προσέγγισης

Σας ευχαριστώ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Δρ. Τίνα Ορφανίδου

www.sesma.gr

info@sesma.gr